

Matkailubus- siliikenteen ke- hittäminen

Yritysvaikutusten arviointi

Helsinki

Sisällysluettelo

1. Matkailubussiliikenteen nykytilanne	3
2. Matkailubussiliikenteen kehittäminen -selvitys	4
3. Matkailun tavoitteita Helsingissä	5
4. Vastaukset yritysvaikutusten arvioinnin kysymyksiin	6

1. Matkailubussiliikenteen nykytilanne

Matkailubussiliikenteen kehittyminen

Matkailubussiliikenteen kehittämisen yritysvaikutusten arviointi on tehty matkailun normaalitilanteeseen. Oletuksena on, että koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilasta palataan tulevaisuudessa normaalitilanteeseen.

Matkailubussiliikenteen määrät ovat viime vuosina kasvaneet matkailun kasvun myötä. Matkailubussiliikenteen merkittävä asiakasryhmä on matkanjärjestäjät, jotka myyvät kiertojouluja mm. varustamoiden kautta risteilymatkustajille. Lisäksi matkailubussiliikennettä käyttävät monet kotimaiset yhdistykset, yritykset ja toimijat muun muassa päiväretkien ja tapahtumien yhteydessä. Merkittäviä muita matkailijaryhmiä ovat esimerkiksi laiva- ja lentomatkustajat.

Matkailijamäärien kasvaessa Helsingin suosituimpien vierailukohteiden ja kantakaupungin katujen kapasiteetti matkailubussiliikenteelle ei voi kasvaa matkailijoiden kasvun suhteessa, koska kaupunkitila on rajallista ja sille on paljon käyttäjiä. Matkailubussiliikenteen koetaan jo nykyisin haittaavan keskeisten nähtävyyksien kokemista ja heikentävän alueiden viihtyisyyttä ruuhkautumisen vuoksi. Matkailubussiliikenne keskittyy matkailun kesäsesonkiin ja tiettyihin suosituimpiin kohteisiin, joissa aiheutuu haittaa esimerkiksi ruuhkautumisena ja haitallisina ympäristövaikutuksina.

Matkailubussiliikenteen arvioidut lukumäärät

Matkailijoiden sekä matkailubussien lukumääriä on arvioitu eri kulkumuodoilla saapuvien matkailijoiden lukumäärien perusteella. Risteilymatkustajien määrä ei ole kasvanut vuodesta 2017 vuoteen 2018. Kansainvälisen lentoliikenteen saapuvien matkustajien määrä on kasvanut 8,8 % vuodesta 2017 vuoteen 2018. Matkailumäärien kasvun perusteella matkailubussiliikenteen määrä on kasvanut arviolta noin 10 % vuodesta 2017 vuoteen 2018. Kasvua on tuonut erityisesti ulkomaalaiset matkustajat. Suomaisten ryhmien määrä on pysynyt ennallaan. Matkailubussiliikennettä käyttävät varsinkin risteilymatkustajat risteilykaudella huhtikuusta lokakuuhun sekä erilaiset kotimaiset matkailijaryhmät, esimerkiksi luokkaretkeläiset. Risteilymatkustuksen kasvua rajoittaa laituripaikkojen rajallinen määrä risteilysatamissa.

Helsingin kantakaupungissa on arvioitu olevan kerrallaan noin 100 – 150 tilausajoliikenteen bussia vilkkaana sesonkipäivänä. Näiden lisäksi kantakaupungissa liikennöi noin 15 kpl Hop on Hop off bussia sekä shuttle busseja Hernesaaren risteilysataman ja kantakaupungin välillä. Matkailubussiliikenteen suosituimpia kohteita ovat Senaatintori, Temppeliaukion kirkko ja Sibelius monumentti. Viime aikoina Töölönlahden alue sekä keskustakirjasto Oodi ovat nousseet suosituiksi kohteiksi.

Matkailubussiliikenteen pysäköinti

Suosituimmat kohteet ovat bussien pysäköinnin kannalta eniten vaikeuksia aiheuttavia, sillä kiertojouluilla bussit odottavat kohteissa matkailijoita vierailun ajan. Tyypillisesti vierailuaika kohteessa

on noin 30–60 minuuttia. Yhtenä keskeisenä ryhmänä ovat risteilymatkustajat, jotka ovat suhteellisen suuri ryhmä matkailijoita ja joiden vierailut kohteissa ajoittuvat yleensä aamupäivään. Lisäksi kiertoajeluja tekevät lentäen, laivalla tai bussilla saapuvat matkailijat. Konferenssivierailuilla kiertoajelut ovat usein ilta-aikaan ja ajoittuvat siten nähtävyyksien kannalta ruuhkattomaan aikaan. Kiertoajelujen lisäksi Hop On Hop Off -bussit kulkevat myös suosituimpien kohteiden kautta. Hop On Hop Off -bussit aiheuttavat kuitenkin vähemmän ruuhkia, sillä busseja on pysäkeillä yleensä kerrallaan vain yksi, eivätkä ne jää odottamaan matkailijoiden vierailuja nähtävyyksillä.

Helsingissä on tällä hetkellä yhteensä noin 94 bussien pysäköintipaikkaa. Tämän lisäksi pysäkeille mahtuu noin 102 bussia. Matkailubussien pysäköintikapasiteetti määrittää matkailubusseilla tulevien matkailijoiden maksimimäärän kohteissa. Tämän lisäksi kohteisiin saapuu matkailijoita muilla kulkutavoilla esimerkiksi julkisella joukkoliikenteellä.

2. Matkailubussiliikenteen kehittäminen –selvitys

Työn tavoite

Selvityksen tavoitteena on esittää lähitulevaisuuden suuntaviivat matkailubussiliikenteen kehittämiseksi toimenpideohjelman avulla. Työn tarkoituksena on tunnistaa monipuolisia sekä pieniä, lyhyellä aikavälillä toteutettavia, että pidemmän aikavälin kehittämistoimenpiteitä matkailubussiliikenteen toimintaolosuhteiden kehittämiseksi, toimivuuden parantamiseksi ja haitallisten vaikutusten minimoimiseksi Helsingin alueella. Suuri osa toimenpiteistä keskittyy kantakaupungin alueelle.

Työn sisältö

Työhön sisältyy matkailubussiliikenteen nykytilan kartoitus, Helsingin matkailun tulevaisuuden suuntaviivojen esittäminen muita tehtyjä selvityksiä hyödyntäen, kansainvälinen katsaus esimerkkimaiden ratkaisuista, sidosryhmähaastatteluiden ja työpajan toteuttaminen alan toimijoiden mielipiteiden kartoittamiseksi sekä toimenpideohjelman esittäminen matkailubussiliikenteen kehittämiseksi.

Toimenpideohjelman toimenpiteet on jaettu viiteen luokkaan, joten niillä on yritysvaikutusten kannalta monipuolinen merkitys. Luokat ovat yleiset suunnitteluperiaatteet ja toimintamallit, informaatio ja yhteistyö, pysäköintipaikat, infratoimenpiteet sekä palvelut matkailijoille ja liikennöitsijöille.

Sidosryhmähaastatteluissa ja työpajassa saatiin mielipiteitä ja kommentteja matkailubussiliikenteessä ja matkailussa muuten toimivien yritysten edustajilta. Matkailubussiliikenne nykytilanteessa ja sen kehittäminen vaikuttavat eri tavalla alalla toimiviin yrityksiin. Tämän lisäksi ovat vielä vaikutukset matkailualan ulkopuolella toimiviin yrityksiin, jotka voivat olla hyvin erilaisia yrityksen toimialueesta riippuen. Esitetyillä toimenpiteillä voi olla vastakkaisiakin vaikutuksia yrityksiin niiden toimialan mukaan.

3. Matkailun tavoitteita Helsingissä

Helsingin kaupunkistrategia

Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki panostaa matkailun edistämiseen ja kannustaa kaikkia kaupungin vetovoimaisuutta edistävien ideoiden kehittelyyn. Kaupunki on matkailijan kannalta vetovoimainen, kun matkailutuote on houkutteleva, kaupunkia markkinoidaan hyvin ja saavutettavuus on kunnossa.

Kaupunkistrategian mukaan Helsingin tavoite on olla maailman toimivin kaupunki. Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelma asettaa selkeät päämäärät liikenteen ympäristövaikutuksille. Nämä strategian kohdat määrittävät myös matkailubussiliikenteen kehittämistä, jossa tulee huomioida kaupunkitilan toimivuus ja ympäristönäkökohdat.

Matkailun kehittämistä ohjaavat tavoitteet

Helsingin Keskustavisio kuvaa liikekeskustan ja kantakaupungin tulevaisuuden tavoitetilaa maan käytön ja liikenteen näkökulmasta. Visiossa keskusta on perillä olon paikka, jonka voimatekijöitä ovat merellinen ja vihreä urbaani ympäristö, kaunis arkkitehtuuri, saavutettavuus, monipuolinen kulttuuritarjonta sekä turvallisuus, vakaus ja puhtaus.

Helsingin kaupungille on laadittu ilmansuojelusuunnitelma vuosille 2017–2024 hengitettävien hiukasten ja typpidioksidin raja-arvojen ylitysten vuoksi. Ilmansuojelusuunnitelma sisältää toimenpiteitä liikenteen päästöjen vähentämiseksi, jotta raja-arvojen alle päästään mahdollisimman pian. Lisäksi suunnitelman tavoitteena on parantaa yleisesti ilmanlaatua Helsingissä ja vähentää ilman epäpuhtauksille altistumista sekä terveyshaittoja.

Helsingin tavoitteena on edistää kestävä matkailua. Kestävään matkailuun sisältyy kasvun kestävyys keskittyen matkailumäärien sijaan matkailutulon kasvattamiseen, matkailun kokemiseen positiivisena ilmiönä paikallisväestön keskuudessa ja matkailusta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen. Helsingin tavoitteena on olla ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla entistä toimivampi, vetovoimaisempi ja paremmin palveleva matkailukaupunki. Lähtökohdana on, että matkailu tuottaa suoraan tai välillisesti hyvinvointia Helsingin asukkaille. Tavoitteena on, että matkailu tuo Helsingille elinvoimaa ja parempia palveluita.

Matkailubussiliikennettä kehitetään huomioiden mainitut tavoitteet. Kehittämisellä on vaikutuksia yrityksiin. Vaikutukset vaihtelevat yrityksen toimialueen mukaan ja jopa toimialueen sisällä.

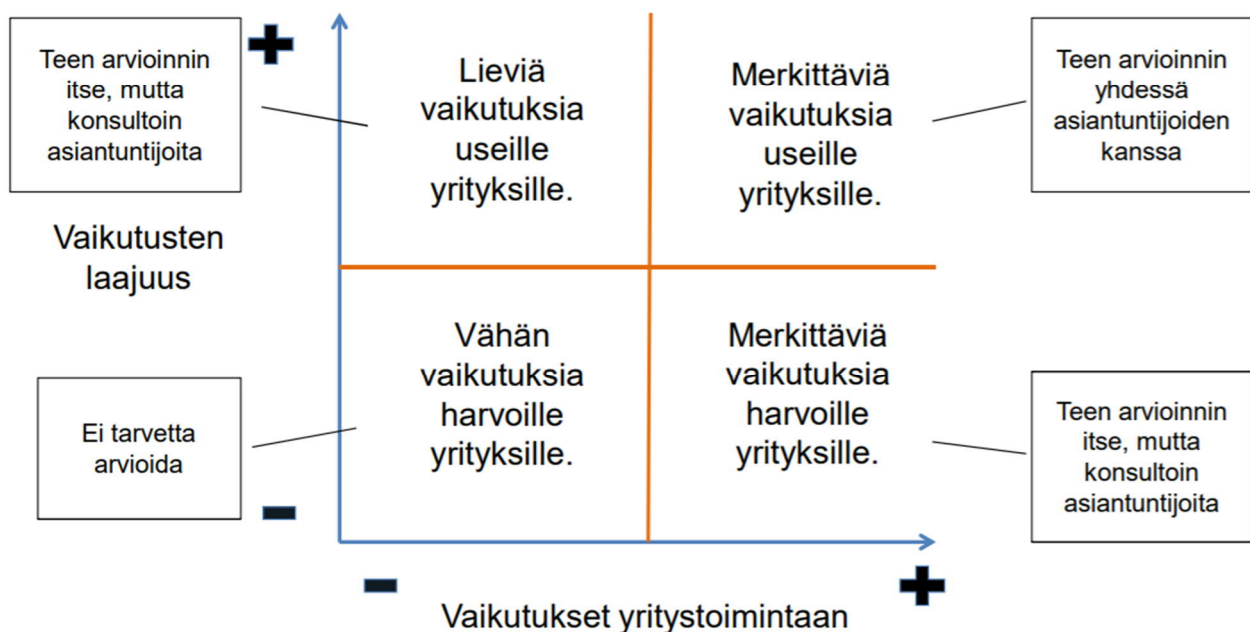
4. Yritysvaikutusten arviointi

Menettelytapa

Matkailubussiliikenteen kehittämisellä on vaikutuksia moniin yrityksiin, mutta useille yrityksille vaikutukset ovat lieviä. Suoraan matkailubussiliikenteessä toimiville yrityksille, esimerkiksi linja-auto-yritykset ja osa matkatoimistoista, vaikutukset voivat olla merkittäviä. Tällaisia yrityksiä on kuitenkin varsin vähän ainakin suhteutettuna yritysten kokonaismäärään.

Yritysvaikutusten arviointi tehdään yhteistyössä kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa. Tarvittaessa ollaan yhteydessä myös alan yrityksiin.

VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN NELIKENTTÄ

Vastaukset yritysvaikutusten arvioinnin kysymyksiin

Miten laajoista vaikutuksista on kysymys

Montaako yritystä asia / päätös koskee

Asia koskee suoraan matkailubussiliikenteessä toimivia yrityksiä sekä matkatoimistoja, jotka käyttävät matkojensa järjestämiseen tilausajaja järjestäviä yrityksiä. Tilusajajobusseja käytetään esimerkiksi kiertoajeluihin risteilyaluksilta, päivämatkoihin muualta Suomesta Helsinkiin sekä yritysten

järjestämiin kiertoajeluihin. Linja-autoyrityksille Helsingissä tapahtuvat tilausajot ovat merkittävä tulonlähde. Matkatoimistoista merkitys on suurin yrityksille, jotka ovat erikoistuneet matkojen järjestämiseen Helsinkiin saapuvilta risteilyaluksilta nähtävyyksiin tai matkoihin muualta Suomesta Helsinkiin linja-autolla. Säännöllisesti Helsingissä toimivia suuria matkailubussiliikenneyrityksiä on noin 10 kpl. Ne käyttävät tarvittaessa pienempiä yrityksiä alihankkijoinaan. Näiden lisäksi Helsingissä toimii säännöllisesti myös pienempiä yrityksiä. Helsinkiin liikennöi vuosittain useita kymmeniä, jopa satoja, linja-autoyrityksiä muualta Suomesta suuntautuvassa matkailubussiliikenteessä. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi koulujen luokkaretket, teatteriretket ja ostosmatkat. Näiden yritysten määrää on vaikea arvioida. Ulkomaille rekisteröityjen Helsingissä matkailubussiliikennettä harjoittavien yritysten lukumäärästä ei myöskään ole tarkkaa tietoa. Matkatoimistojen lukumäärästä, jotka käyttävät tilausajobussiliikennettä matkojensa järjestämiseen Helsingissä, ei myöskään ole esittää arviota.

Matkailubussiliikenteen määrien kehitys sekä muidenkin matkustustapojen kehittyminen vaikuttavat yrityksiin laajasti, koska matkustapa vaikuttaa siihen, kuinka paljon matkailijat kuluttavat Helsingissä paikallisiin palveluihin. Vaikutukset koko yrityskenttään ovat kuitenkin vähäisiä kohdistuen lähinnä palvelualan yrityksiin, jotka sijaitsevat Helsingin kantakaupungissa lähellä matkailijoiden kohteita.

Millaista suuruusluokkaa matkailubussiliikenteessä toimivien yritysten liikevaihto on arviolta yhteensä

Matkailubussiliikenteessä toimivia yrityksiä ovat tilausajoliikennettä harjoittavat linja-autoyritykset sekä linja-autoyrityksiltä palveluita ostavat matkanjärjestäjät. Näiden yritysten kotipaikat voivat olla laajalta alueelta koko Suomesta. Helsingissä matkailubussiliikennettä harjoittavien linja-autoyritysten liikevaihto on noin 30 miljoonaa euroa vuositasolla ja muualta Suomesta Helsinkiin suuntautuvien noin 20 miljoonaa euroa. Helsingin alueella matkailubussiliikenteen palveluita käyttävien matkanjärjestäjien liikevaihdosta ei ole esittää arviota.

Montako työpaikkaa on kyseessä?

Onko kyseessä korkeaa erityisosaamista edellyttävät työpaikat?

Matkailubussiliikenteellä on varsin laaja työllistävä vaikutus. Vuonna 2018 linja-autojen tilausajoliikenne työllisti yli 2300 henkilötyövuotta noin 370 yrityksessä. Matkatoimistoissa työskentelee Suomessa noin 2 700 henkilöä. Heistä vain osa työskentelee toiminnoissa, joihin matkailubussiliikenteessä tehtävät ratkaisut vaikuttavat.

Työpaikat vaativat erityisosaamista. Ne eivät kuitenkaan vaadi erityisen korkeaa koulutusta.

Mihin asioihin asian / päätöksen vaikutukset yrityksessä / yrityksissä kohdentuvat?

Mitä vaikutuksia päätöksellä on

Henkilöstöön

Esitetyt kehittämistoimenpiteet ovat monipuolisia. Henkilöstön työskentelyolosuhteita parantavat lisääntyvä informaatio, selkeämmät pysäköintiratkaisut, infratoimenpiteet tunnistetuissa ongelma-kohteissa, kaupungin kehittämiseen kytketyt suunnitteluperiaatteet ja toimintamallit sekä paremmat

palvelut sekä alan toimijoille että asiakkaille. Henkilöstön näkökulmasta ala on selkeämmin säänneltyä ja ohjattua nykytilanteeseen verrattuna.

Lisääntyvän sääntelyn johdosta on mahdollista, että matkailubussiliikenne Helsingissä vähenee. Tätä voi aiheuttaa esimerkiksi pysäköintipaikkojen väheneminen ja pysäköinnin hinnan nousu varsinkin suosituimmissa kohteissa. Matkanjärjestäjät voivat kokea, että toiminta ei ole kannattavaa. Tällöin seurauksena voi olla työpaikkojen määrän väheneminen matkailubussiliikenteessä ja oheistoiminnoissa. Toisaalta asiakkaat voivat siirtyä muihin matkailun muotoihin, jolloin työpaikat voivat lisääntyä siellä, mutta tätä on vaikeaa arvioida luotettavasti. Joka tapauksessa vähintään epävarmuuden tunne voi lisääntyä henkilöstön keskuudessa.

Asiakkaisiin

Kehittämistoimenpiteissä on vähän toimenpiteitä, jotka kohdistuvat suoraan asiakkaisiin. Yksi tällainen on palvelut liikennöitsijöille ja matkailijoille. Matkailijoille suurin merkitys on yleisten wc tilojen lisääminen. Välillisesti kehittämistoimenpiteet parantavat asiakkaiden matkailukokemusta esimerkiksi parantuneen informaation ja selkeämmän toimintakentän ansiosta. Pysäköinnin parempi järjestäminen voi parantaa matkailijoiden viihtymistä ja lisätä turvallisuutta.

Jos matkailubussiliikenteen palvelut vähenevät tiukentuneen sääntelyn vuoksi, tällä voi olla vaikutuksia joihinkin matkailijaryhmiin. Osa matkailijoista voivat löytää korvaavia matkailumuotoja matkailubussiliikenteelle, esimerkiksi omatoimimatkailun. Joillekin matkailijaryhmille voi olla vaikeaa löytää korvaavia matkailumuotoja, jos matkailubussiliikenne vähenee. Tällaisia matkailijoita voivat olla iäkkäämmät ja huonomman kielitaidon omaavat matkailijat. Myös vähemmän matkailleet ihmiset voivat kokea järjestetyt ryhmämatkat turvallisemmaksi tavaksi matkustaa kuin omatoimimatkailun.

Saavutettavuuteen (työntekijät / asiakkaat / logistiikka / pysäköintiin)

Selvityksen suurin merkitys saavutettavuudelle on asiakkaiden kannalta. Pysäköintiin esitetään myös muutoksia nykytilanteeseen. Jos matkailubussiliikenne vähenee, Helsingin suosituimpien nähtävyyksien saavutettavuus voi heikentyä varsinkin Hernesaaren risteilysatamasta ja muualta Suomesta pääkaupunkiseudun ulkopuolelta. Korvaavana matkustustapana Hernesaaresta voi olla joukkoliikenne ja pyöräily. Muualta Suomesta voi tulla junalla tai linjaliikenteen bussilla. Osa matkailijoista arvostavat valmiita matkapaketteja, joihin usein kuuluu tilausajoliikenne matkailubussilla. Hernesaaren risteilysataman ongelmaksi voi muodostua yleisen joukkoliikenteen kapasiteetin riittämättömyys suosituimpina matkailun aikoina, jos matkailubussiliikenne vähenee.

Selvityksessä esitetään matkailubussien pysäköintipaikkojen vähentämistä, pysäköinnin maksullisuutta ja mahdollisesti pysäköinnin varausjärjestelmän käyttöönottamista suosituimmissa matkailukohteissa. Pysäköintipaikkojen vähentäminen voi heikentää kohteiden saavutettavuutta varsinkin asiakkaiden, joiden liikkumiskyky on heikentynyt, koska he eivät voi kävellä kauempaa kohteisiin. Toisaalta laajemmassa mittakaavassa kohteiden saavutettavuus voi parantua, jos linja-autojen pysäköinti on järjestäytyneempää, koska pysäköityjen linja-autojen estevaikutus on pienempi. Pysäköintipaikkoja ehdotetaan myös lisättäväksi suosituimpien kohteiden ulkopuolella, millä on positiivisia vaikutuksia saavutettavuuteen. Pysäköinnin maksullisuus helpottaa vapaan paikan löytymistä,

mutta huonona puolena on matkailuyritysten kulujen kasvu, mikä siirtynee matkojen hintoihin. Varausjärjestelmän olemassaolo varmistaa vapaan pysäköintipaikan ainakin osalle toimijoista. Varausjärjestelmän käyttöönottoa harkitaan.

Toimitiloihin

Ei merkittäviä vaikutuksia.

Kilpailun edistämiseen aluetasolla tai / ja kaupunkitasolla

Ei merkittäviä vaikutuksia.

Näkyvyyteen

Selvityksen yhtenä toimenpidekokonaisuutena on informaatio ja yhteistyö. Toteutetaan matkailubussitoimijoita palveleva sivusto Helsingin kaupungin verkkosivuille, jonne kootaan matkailubussi-toimijoiden ja matkaoppaiden tarvitsema ajantasainen tieto ja ohjeistukset. Tämä parantaa myös yritysten näkyvyyttä.

Syntykö asiasta / päätöksestä yritykselle / yrityksille kustannuksia mukaan lukien mahdolliset tulojen menetykset

Jos pysäköinnin maksullisuus otetaan käyttöön suosituimmilla pysäköintipaikoilla, tästä aiheutuu matkailubussiliikenteessä toimiville yrityksille kustannuksia. Ainakin osittain kustannukset on mahdollista siirtää matkapakettien hintoihin. Tämä voi pienentää niiden kysyntää.

Kehittämissuunnitelmassa esitetään informaation parantamista, yhteistyön lisäämistä, pysäköintipaikkojen lisäämistä ruuhkaisimpien alueiden ulkopuolelle, uusia infratoimenpiteitä sekä parempia palveluita sekä liikennöitsijöille että asiakkaille. Näiden toimenpidekokonaisuuksien toteuttaminen voi tuottaa yrityksille säästöjä toiminnan tehostuessa ja viivästysten vähentyessä.

Muille yrityksille kuin matkailubussiliikenteen parissa toimiville vaikutukset ovat vähäisiä. Jos suosituimmissa kohteissa toiminta muuttuu järjestäytyneemmäksi, tämä voi lisätä tulovirtaa aivan kohteen läheisyydessä sijaitsevissa matkailijoiden ostovoimaan tukeutuivissa kivijalkaliikenteissä.

Voiko asia / päätös vaikuttaa yrityksen / yritysten imagoon? Miten?

Matkailubussiliikenteessä toimivien yritysten imago voi parantua, jos pysäköinti suosituimmissa kohteissa järjestetään siten, että haitalliset vaikutukset ympäristölle ja muille toiminnoille vähenevät. Linja-autokaluston vähäpäästöisyyden kehittämisellä ja tiukemmilla ympäristövelvoitteilla on yritysten imagoa parantava vaikutus. Liikennöitsijöille ja matkailijoille suunnattavat paremmat palvelut parantavat imagoa, koska esimerkiksi roskaaminen vähenee.

Miten vaikutukset ajoittuvat

Ovatko asian / päätöksen vaikutukset yrityksille / yritysten toimintaedellytyksiin pysyviä, väliaikaisia vai ajanjaksosta riippuen vaihtelevia

Toimenpiteiden toteuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma, jota toteutetaan aikataulun mukaan. Kun toimenpide on toteutettu, se on tarkoitettu pysyväksi.

Voidaanko toteutuksen ajoituksella vaikuttaa asiaan?

Vaikutukset toteutuvat toimenpiteen valmistumisen jälkeen. Jos toimenpide toteutetaan vaiheittain, myös vaikutukset tulevat hitaammin ja vaiheittain.

Millaisia välillisiä vaikutuksia asialla / päätöksellä voi olla?

Voiko asialla / päätöksellä olla vaikutusta yritysilmastoon alueella / kaupungissa?

Ei merkittävää vaikutusta.

Voiko asialla / päätöksellä olla vaikutusta kokonaiseen yritysverkostoon/ toimialaan

Asialla on vaikutusta matkailubussiliikenteen palveluita tuottaville linja-autoyrityksille sekä matkailualan yrityksille, jotka tuottavat palveluita, joissa käytetään tilausbussiliikennettä. Vaikutukset ovat suurimpia linja-autoyrityksille, jotka ovat keskittyneet tilausajoliikenteeseen sekä matkailualan yrityksille, joiden tuloista suuri osa tulee lyhytaikaisten kiertojen matkapakettien myynnistä asiakkaille.

Voiko asialla / päätöksellä olla ennalta arvaamattomia kerrannaisvaikutuksia?

Päätöksillä on vaikutuksia yksittäisille toimialoille ja yrityksille, mutta koko yritys kentässä vaikutukset ovat sen verran vähäisiä, että ennalta arvaamattomia kerrannaisvaikutuksia ei ole tunnistettavissa.

Miten päätös voi vaikuttaa yritystoimintaan tulevaisuudessa?

Päätöksellä on vaikutusta matkailubussiliikenteeseen ja matkailuun liittyvään yritystoimintaan. Lisääntyvä informaatio, toteutettavat infratoimenpiteet, yhteistyön kehittäminen eri osapuolten välillä sekä matkailijoiden ja matkailuyritysten kehittyvät palvelut parantavat yritystoiminnan mahdollisuuksia. Pysäköintipaikkojen väheneminen suosituimmissa kohteissa ja asiakkaiden pidentyvät kävelymatkat sekä matkailubussien pysäköinnin mahdollinen maksullisuus voivat hankaloittaa toimintaa ja aiheuttaa lisäkustannuksia. Toisaalta järjestäytyneempi toimintaympäristö voi tuoda myös positiivisia vaikutuksia.

Mitä muita mahdollisia vaikutuksia asialla / päätöksellä voi olla?

Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen asukkaiden näkökulmasta?

Matkailun lisääntyessä se kehittää ja lisää matkailijoille suunnattuja palveluita. Näillä palveluilla on lisäarvoa myös asukkaille. Matkailubussiliikenteen merkitystä tässä kokonaisuudessa on vaikeaa erottaa muista matkailun osa-alueista.

Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen muiden yritysten näkökulmasta?

Jos matkailubussiliikenne tulevaisuudessa vähenee, tämä voi lisätä tarjontamahdollisuuksia muunlaisia matkailupalveluita tuottavissa yrityksissä. Esimerkkinä on, että kaupunkikierrosten toteuttamiseen suunnitellaan muita tapoja.

Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen matkailijoiden näkökulmasta?

Matkailubussiliikenteen suosiota matkailun kokonaisuudessa tulevaisuudessa on vaikeaa ennakoita. Päätöksen tavoitteena on tuottaa asiakkaille laadukkaampia matkailubussipalveluita, vähentää matkailubussiliikenteen haittavaikutuksia sekä tehdä toiminnasta järjestäytyneempää. Tarjonnan monipuolistuminen koko matkailun kentässä jäänee kuitenkin vähäiseksi.

Millaisia vaikutuksia päätöksellä on kaupunkiin?

Syntyykö päätöksestä kustannuksia kaupungille?

Toimenpideohjelman edistäminen ja toteuttaminen vaativat kaupungin omaa työtä ja myös konsulttityötä. Näistä tulee kustannuksia. Infratoimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta, informaation tuottamisesta, palveluiden parantamisesta sekä toimintaperiaatteiden kehittämisestä tulee kustannuksia.

Mahdollistaako päätös hyviä seurausvaikutuksia?

Toimenpideohjelman toteuttaminen mahdollistaa. Näitä ovat paremmat palvelut matkailubussialan toimijoille ja asiakkaille sekä vähentyneet haitalliset ympäristövaikutukset. Helsingin voi tarjota parempaa matkailukokemusta.

Liittyykö asiaan / päätökseen kaupungin kannalta riskejä?

Helsingin Satama saa merkittäviä tuloja satamamaksuina risteilyaluksista, jotka tulevat Helsinkiin. Risteilymatkustajat ovat merkittävä asiakasryhmä matkailubussiliikenteelle. Risteilymatkustajat käyttävät paljon matkapaketteja, joihin kuuluu kiertoajelu linja-autolla. Jos matkailubussiliikenteelle kehitetään korvaavia matkustusmuotoja, tämä ei välttämättä miellytä kaikkia risteilyasiakkaita. Tällöin Helsingin suosio risteilysatamana voi laskea, millä on vaikutusta Helsingin sataman tuloihin. Todennäköisyys tällaiselle kehitykselle on kuitenkin pieni.

Miten päätös vaikuttaa kaupungin imagoon yritysmuotoisenä kaupunkina?

Yrityksille tarjotaan parempaa informaatiota ja palveluita. Tämä nostaa imagoa yritysmuotoisyydestä. Toisaalta yrityksille esitetään joitakin uusia velvoitteita. Vaikka velvoitteille on esitetty pätevät perusteet, niiden toteuttaminen ei välttämättä lisää yritysmuotoisyyttä.

Onko asialla vaikutuksia esim. muihin vireillä oleviin tai tuleviin suunnitelmiin, hankkeisiin tms.?

Matkailubussiliikenteen pysäköintiä on tavoitteena vähentää ja tehdä järjestäytyneemmäksi suosituimpien matkailukohteiden läheisyydessä. Tämä parantaa kaupunkiympäristöä, lisää turvallisuutta sekä vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia. Tavoitteena on kehittää kaupunkia siten, että siellä olisi helppo oleskella ja viettää aikaa. Kaupungin tulisi olla mittakaavaltaan ihmisseläinen. Helsingissä tulisi olla helppo liikkua pyöräillen ja kävellen. Matkailubussiliikenteen kehittämissuunnitelma edistää omalta osaltaan näiden tavoitteiden toteutumista.

Vaikutuksiin reagoiminen

Mitä myönteisiä vaikutuksia asialla / päätöksellä on olemassa oleville yrityksille / yritysten toimintaedellytyksille? Miten positiivisia vaikutuksia voitaisiin vahvistaa?

Matkailubussiliikennettä kehitetään jatkuvana prosessina. Näin saadaan tietoa myös toimenpiteiden vaikutuksista. Matkailubussiliikenteen tarvitsemaa infraa kehitetään toiminnan sujuvoittamiseksi. Liikennöitsijöiden ja matkanjärjestäjien ohjemateriaalin parantaminen mahdollistaa kustannustehokkaamman toiminnan. Tehokkaampi tiedottaminen poikkeusjärjestelyistä edistää liikennöinnin sujuvuutta. Pysäköinnin maksullisuus ja uudelleenjärjestäminen suosituimmissa kohteissa lisää yritysten kustannuksia mutta myös helpottaa ja yksinkertaistaa liikennöintiä. Liikennöitsijöiden ja matkailijoiden kehittyvät palvelut parantavat matkailukokemusta ja lisäävät matkailun vetovoimaa.

Positiivisia vaikutuksia voidaan vahvistaa toteuttamalla toimenpiteitä aikataulun mukaisesti sekä seuraamalla niiden vaikutuksia ja tarvittaessa säätää toimenpiteitä toivottujen vaikutusten saamiseksi.

Mitä kielteisiä vaikutuksia päätöksellä on olemassa oleville yrityksille / yritysten toimintaedellytyksille? Miten negatiivisia vaikutuksia voitaisiin lieventää tai poistaa?

Pysäköinnin maksullisuus suosituimpien matkailukohteiden läheisyydessä lisää yritysten kustannuksia. Toisaalta parempi toiminnan sujuvuus tuo osan kustannuksista säästöinä takaisin. Matkailubussiliikenteessä toimivien yritysten tulee pystyä sopeutumaan muuttuvaan toimintaympäristöön. Tästä voi tulla yrityksille työtä ja kustannuksia.

Negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä tehokkaalla viestinnällä ja yhteistyöllä yritysten kanssa.

Yritysvaikutusten arvioinnin johtopäätökset

Matkailun suosio on kasvanut. Omatoimimatkailun uskotaan lisääntyvän. Matkailun ympäristötietoisuus kasvaa, ja matkailijat suosivat kestäväää matkailua, jossa ympäristö ja paikalliset toimijat huomioidaan. Helsingin kaupungin tavoitteena on houkutella Helsinkiin matkailijoita, jotka viipyisivät pidempään ja käyttäisivät rahaa Helsingissä tarjolla oleviin palveluihin.

Matkailubussiliikenne on osa matkailun kokonaisuutta. Matkailubussiliikenteen kehittämisen toteuttamisella on pääsääntöisesti positiivisia vaikutuksia matkailualalla toimiville yrityksille. Matkailualan laajemmat tulevaisuuden kehitystrendit vaikuttavat, miten matkailun eri osa-alueet kehittyvät. Tällä on vaikutusta myös yritysvaikutuksiin.

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia**

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi